

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Hanna Wróblewska

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na zapytanie nr 1946 poseł Doroty Olko z 18 listopada 2024 roku w sprawie wykreślenia z rejestru zabytków nieruchomości przy ul. Łuckiej 8 w Warszawie, uprzejmie proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

Ad 1.

Decyzja Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego skreślająca budynek przy ul. Łuckiej 8 w Warszawie została wydana w wyniku wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z 12 kwietnia 2022 r. - sygn. akt II OSK 1402/19, prawomocnego wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z 15 marca 2024 r. - sygn. akt VII SA/Wa 1972/23 oraz po ponownym rozpatrzeniu wniosku dysponenta tego zabytku z dnia 1 lutego 2017 r. Sądy obu instancji stwierdziły, że decyzje Ministra o odmowie skreślenia z rejestru zabytków tego budynku (z 16 lutego 2018 r., z 21 października 2022 r. oraz z 26 czerwca 2023 r.) były nieprawidłowe oraz sprzeczne z zebraniem w tej sprawie materiałem dowodowym, w tym ze zleconymi przez organ opiniami i ekspertyzami: opinią Narodowego Instytutu Dziedzictwa z 18 maja 2017 r., ekspertyzą dr. inż. Stefana Nowaczyka z 20 listopada 2017 r., ekspertyzą konstrukcyjno-budowlaną mgr. inż. Tomasza Bagińskiego z lipca 2019 r. oraz z 14 kwietnia 2023 r. W szczególności w obu ww. wyrokach wskazano, że konkluzje Ministra dotyczące możliwości przeprowadzenia prac remontowych obiektu zapewniających zachowanie jego waloru historycznego autentyzmu nie znajdują wystarczającego oparcia w zebranych materiale dowodowym, a wręcz są z nim sprzeczne. Minister dokonując rozstrzygnięcia tej sprawy, był związany ww. wyrokami sądowymi i zobowiązany rozpatrzyć wszystkie dowody we wzajemnej łączności, co zostało zrealizowane w postępowaniu prowadzonym w sprawie skreślenia zabytku z rejestru. Po ponownej analizie całości materiału dowodowego przedmiotowej sprawy Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego uznał, że konieczny remont budynku przy ul. Łuckiej 8 w Warszawie, znajdującego się w stanie ruiny, spowoduje całkowitą utratę wszystkich wartości, jakie były podstawą wpisania tego zabytku do rejestru.

Ad 2.

W celu zabezpieczenia zabytkowej substancji budynku organ ochrony zabytków pierwszej instancji wydawał właścicielowi tego budynku na podstawie art. 49 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami decyzje nakazujące przeprowadzenie niezbędnych robót budowlanych oraz stosowne pozwolenia konserwatorskie.

Ad 3.

Zgodnie z informacjami uzyskanymi od Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków właściciel nieruchomości położonej przy ul. Łuckiej 8 w Warszawie w 2017 r. wystąpił do Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z wnioskiem o udzielenie dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków. Podmiot ten nie uzyskał dofinansowania z uwagi na ograniczone środki finansowe.

Informacja dotycząca zasad przetwarzania danych osobowych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz praw osób, których dane są przetwarzane została zamieszczona na stronie <http://bip.mkidn.gov.pl> w zakładce ochrona danych osobowych.

Właściciel nieruchomości położonej przy ul. Łuckiej 8 w Warszawie złożył także wniosek w programie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego - Ochrona zabytków w 2017 r. na zadanie pn. Warszawa, budynek frontowy przy ul. Łuckiej 8 (lata 70-80. XIX w.): zabezpieczenie budynku przed zawaleniem i przeprowadzenie generalnych prac remontowo-konserwacyjnych. Wniosek był poprawny formalnie. lecz z uwagi na niewystarczającą punktację (otrzymał 39,5 pkt) nie był rekomendowany do udzielenia dotacji.

Ad 4.

Zgodnie z informacjami uzyskanymi od Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków: Konserwator zawiadomił o możliwości popełnienia przestępstwa określonego w art. 108 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, co doprowadziło do wniesienia przez oskarżyciela publicznego aktu oskarżenia w sprawie.

Sąd Rejonowy dla Warszawy-Woli w Warszawie w wyroku z 22 maja 2024 r. (sygn. akt III K 561/22) oddalił zarzut polegający na niespełnieniu przez dysponenta zabytku obowiązku utrzymania budynku w należytym stanie technicznym – w okresie od 30 grudnia 2016 r. do 17 maja 2021 r. W ocenie ww. sądu brak było podstaw do przypisania sprawstwa i winy dysponentowi zabytku, gdyż nie ulega wątpliwości, że oskarżony nabył budynek znajdujący się już w fatalnym stanie technicznym, a ponadto nie mógł zlecić przeprowadzenia zalecanych przez konserwatora prac porządkowych wewnątrz tego budynku (m. in. w sposób ręczny uprzątnięcie gruzu) z uwagi na prawdopodobieństwo narażenia pracowników na utratę życia lub zdrowia. Sąd Okręgowy w Warszawie w X Wydziale Karnym Odwoławczym wydał wyrok z dnia 13 sierpnia 2024 r., sygn. akt X Ka 672/24, w którym na skutek apelacji wniesionej przez Prokuratora utrzymał w mocy ww. wyrok.

Ad 5.

Organ ochrony zabytków pierwszej instancji wydawał właścicielowi tego budynku następujące decyzje nakazujące przeprowadzenie koniecznych robót budowlanych w celu zabezpieczenia substancji zabytkowej obiektu:

- decyzja Stołecznego Konserwatora Zabytków z 15 maja 2015 r., *nakazująca przeprowadzenie robót budowlanych i prac konserwatorskich w budynku przy ul. Łuckiej 8 w Warszawie, niezbędnych ze względu na zagrożenie zniszczeniem zabytku, zgodnie z zaleceniami Ekspertyzy konstrukcyjnej i stanie technicznym budynku frontowego na nieruchomości przy ul. Łuckiej 8 w Warszawie (...)*, została w części utrzymana w mocy przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego orzeczeniem z 17 września 2015 r., niemniej Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie prawomocnym wyrokiem z 9 listopada 2016 r., sygn. akt VII SA/Wa 2767/15, uchylił decyzję organu odwoławczego w tej części, w której utrzymywała w mocy ww. nakaz konserwatorski;
- decyzja Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z 23 września 2019 r., *nakazująca przeprowadzenie robót budowlanych w budynku przy ul. Łuckiej 8 w Warszawie, niezbędnych ze względu na zagrożenie zniszczeniem zabytku (...)*, utrzymana w mocy przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego orzeczeniem z 4 marca 2020 r. Decyzja organu odwoławczego stała się prawomocna, gdyż Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie wyrokiem z 29 stycznia 2021 r., sygn. akt VII SA/Wa 1169/20, oddalił skargę dysponenta zabytku.

Ad 6.

Zgodnie z informacjami uzyskanymi od Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków: w następstwie niewykonania nakazu ww. decyzji z 23 września 2019 r. w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków w Warszawie wszczęto postępowanie egzekucyjne w przedmiotowej sprawie. W toku wskazanego postępowania Mazowiecki

Wojewódzki Konserwator Zabytków, działając jako organ egzekucyjny, czterokrotnie nałożył na zobowiązanego środek egzekucyjny, jakim jest grzywna, w celu przymuszenia do wykonania obowiązku oznaczonego w tytule wykonawczym (w najwyższej ustawowo dopuszczalnej kwocie, tj. w wysokości 50 tysięcy złotych) - postanowienie z 6 listopada 2020 r., z 24 lutego 2021 r., z 4 stycznia 2023 r. oraz z 13 lipca 2023 r.

Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków nie prowadził natomiast postępowań administracyjnych w sprawie nałożenia administracyjnej kary pieniężnej z powodu niezastąpienia w sprawie tego budynku okoliczności, o jakich mowa w art. 107a, c, d i e ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

W myśl ww. przepisów właściciel lub posiadacz zabytku wpisanego do rejestru, który nie powiadomił wojewódzkiego konserwatora zabytków o uszkodzeniu, zniszczeniu, zagrożeniu dla zabytku (...), nie później niż w terminie 14 dni od dnia powzięcia wiadomości o wystąpieniu zdarzenia czy zagrożenia, podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 2000 zł. Natomiast osoba fizyczna lub jednostka organizacyjna, która uniemożliwia lub utrudnia dostęp do zabytku organowi ochrony zabytków, wykonującemu uprawnienia wynikające z ustawy, podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 2000 zł. Kto bez pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków podejmuje działania, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1-5, podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 500 000 zł. Kto zaś wbrew obowiązkowi nie wykonuje zaleceń pokontrolnych, podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 50 000 zł.

Ad 7.

Stołeczny Konserwator Zabytków postanowieniem z 3 października 2017 r. odmówił uzgodnienia pozwolenia na rozbiórkę sześciokondygnacyjnej części oficyny budynku przy ul. Łuckiej 8 w Warszawie oraz umorzył postępowanie uzgodnieniowe w sprawie rozbiórki dwukondygnacyjnej części powyższej oficyny. Postanowienie to zostało utrzymane w mocy przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego postanowieniem z 25 kwietnia 2018 r., które stało się prawomocne, bowiem Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie wyrokiem z 8 lutego 2019 r. sygn. akt VII SA/Wa 1529/18 oddalił skargę.

Zgodnie z informacjami uzyskanymi od Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków: w następstwie powzięcia wiedzy o działaniach podejmowanych przy oficynie budynku położonego przy ul. Łuckiej 8 oraz oficynie budynku położonego przy ul. Łuckiej 10 w Warszawie pracownicy Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Warszawie 20 kwietnia 2020 r. dokonali oględzin wskazanych budynków. Czynności przeprowadzono przy udziale kierownika prowadzonych robót rozbiórkowych. Ustalono wówczas, że prace realizowane w obrębie nieruchomości podejmowane są zgodnie z okazanym projektem budowlanym rozbiórki budynków. Podczas podejmowanej czynności pracownikom Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków okazano decyzje organu nadzoru budowlanego nakazujące rozbiórkę przedmiotowych oficyn. Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków wskazał organowi nadzoru budowlanego swoje stanowisko w sprawie rozbiórki tych budynków, uprzednio sformułowane w ww. postanowieniu z 3 października 2017 r.

Ad 8.

Zgodnie z informacjami uzyskanymi od Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków: postanowieniem z 14 lutego 2024 r. zastosował on środek egzekucyjny w postaci nakazu wykonania zastępczego. Przytaczanym postanowieniem skierowano obowiązek, którego dotyczyło prowadzone postępowanie egzekucyjne (tj. zobowiązanie przeprowadzenia robót budowlanych przy zabytku, których wykonanie jest niezbędne ze względu na zagrożenie zniszczeniem lub istotnym uszkodzeniem tego zabytku) do wykonania zastępczego na koszt i niebezpieczeństwo zobowiązanego, oszacowany na kwotę w wysokości czterech milionów złotych.

Jednocześnie z informacji udzielonych przez Burmistrza Dzielnicy Wola m. st. Warszawy wynika, że wielokrotnie występował on do Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o rozważenie wykonania zastępczego robót budowlanych przy tym zabytku.

Ad 9.

Zgodnie z informacjami uzyskanymi od Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków: analizował on możliwość złożenia wniosku o wywłaszczenie przedmiotowej nieruchomości. Dążąc do ustalenia zasadności oraz ewentualnej efektywności zainicjowania postępowania wywłaszczeniowego, konserwator pismem z 13 października 2022 r. zwrócił się do Burmistrza Dzielnicy Wola z pytaniem, czy jednostka pomocnicza jednostki samorządu terytorialnego m. st. Warszawy, jaką jest dzielnica Wola, jest w stanie otoczyć budynek położony przy ul. Łuckiej 8 należyłą opieką w wypadku wszczęcia wymienionego postępowania. W odpowiedzi Zakład Gospodarowania Nieruchomościami w Dzielnicy Wola pismem z 4 listopada 2022 r. zwrócił się do Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o przekazanie kopii opracowań stanowiących załączniki do decyzji wydanych przez konserwatora w odniesieniu do przedmiotowej nieruchomości, w celu oszacowania kosztów przeprowadzenia robót budowlanych, a w dalszej kolejności do zajęcia stanowiska w zakresie postępowania o wywłaszczenie zabytku. W odpowiedzi na przedmiotowe pismo Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków pismem z 3 marca 2023 r. przekazał ogólną informację, tożsamą z treścią decyzji nakazowej, co zdaniem Burmistrza Dzielnicy Wola uniemożliwiło określenie zakresu i kosztów robót budowlanych, niezbędnych do wykonania w odniesieniu do przedmiotowego zabytku. Planując środki finansowe na wykonanie właściwego zabezpieczenia obiektu, należy bowiem posiadać pełne i wiarygodne dane o budynku i zakresie robót planowanych do wykonania.

Z informacji udzielonych przez Burmistrza Dzielnicy Wola m. st. Warszawy wynika także, że burmistrz pismem z 16 marca 2023 r. wystąpił do Wojewody Mazowieckiego w sprawie zabezpieczenia środków finansowych na wykonanie zastępcze robót budowlanych w odniesieniu do przedmiotowej nieruchomości. Burmistrz otrzymał w odpowiedzi pismo Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie z 31 maja 2023 r. o braku podstaw do zabezpieczenia przez Wojewodę Mazowieckiego środków w budżecie na wykonanie zastępcze remontu przedmiotowego zabytku. Ponowiono zatem (pisma z 19 czerwca 2023r. i z 31 sierpnia 2023 r.) wystąpienie do Wojewody Mazowieckiego w tej sprawie o przekazanie środków dla Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, wskazując, że czynnikiem determinującym zastosowanie środka egzekucyjnego w postaci wykonania zastępczego robót budowlanych w przedmiotowym postępowaniu w odniesieniu do zabytku położonego przy ul. Łuckiej 8 jest gwarancja zabezpieczenia środków finansowych na wskazany cel w budżecie Wojewody Mazowieckiego.

Finalnie w przedmiotowej sprawie nie doszło jednak do złożenia wniosku o wywłaszczenie nieruchomości.

Ad 10.

W ocenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego obecne przepisy ochrony zabytków są wystarczające dla skutecznej ochrony zabytków, niemniej problem może stanowić ich odpowiednie stosowanie. W omawianej sprawie na uwagę zasługuje istotna okoliczność, że poprzez wpis budynku przy ul. Łuckiej 8 do rejestru zabytków ochroną konserwatorską objęto obiekt pozostający już w stanie zaawansowanej ruiny.

Z poważaniem

z up. MINISTRA KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO
SEKRETARZ STANU
Bożena Żelazowska